

ГАЛАК

Костянтин Ілліч
kostjagalak@gmail.com

УДК 657

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ВИТРАТ СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

THE ACCOUNTING METHOD FEATURES OF THE SOCIALLY-ORIENTED ACTIVITIES COSTS

аспірант, Київський
національний торговельно-
економічний університет

У статті розглянуто особливості методики обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності. Враховуючи структуру витрат соціально-орієнтованої діяльності, запропоновано формування облікової інформації про них за допомогою аналітичного обліку за їхніми статтями витрат і центрами відповідальності із використанням існуючих можливостей у більшості комп'ютерних бухгалтерських програмах. Надані рекомендації, які направлені на вдосконалення обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності, що сприятиме підвищенню рівня соціальної відповідальності усіх суб'єктів господарювання.

В статье рассмотрены особенности методики учета затрат социально ориентированной деятельности. Учитывая структуру расходов социально-ориентированной деятельности, предложено формирование учетной информации о них с помощью аналитического учета по их статьям затрат и центрам ответственности с использованием существующих возможностей в большинстве компьютерных бухгалтерских программах. Даны рекомендации, направленные на совершенствование учета расходов социально-ориентированной деятельности, что будет способствовать повышению уровня социальной ответственности всех субъектов хозяйствования.

The article examines the features of the method of accounting for the costs of socially-oriented activities. Taking into account the structure of the socially oriented activities costs, the formation of accounting information about them by means of analytical accounting according to their articles of expenses and centers of responsibility with the use of existing opportunities in the majority of computer accounting programs is proposed. The recommendations which directed on improvement of accounting of expenses of socially-oriented activity that will promote increase of level of social responsibility of all subjects of management are given.

Ключові слова: аналітичний облік, оборотно-сальдова відомість, методика обліку витрат, центри відповідальності, місця виникнення витрат

Ключевые слова: аналитический учет, оборотно-сальдовая ведомость, методика учета затрат, центры ответственности, места возникновения затрат

Keywords: analytical accounting, trial balance, cost accounting methods, responsibility centers, places where costs arise

ВСТУП

Говорячи про можливості бухгалтерського обліку щодо розвитку концепції соціальної відповідальності необхідно розглянути особливості методики, підходів до обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності суб'єктів господарювання, у зв'язку з тим, що кожен суб'єкт здійснює витрати впроваджуючи та/або підтримуючи дану концепцію. Відповідно перед тим як відобразити суспільству узагальнені дані щодо витрат соціально-орієнтованої діяльності суб'єкт повинен розуміти яку саме інформацію він обліковує та за

допомогою якої первинної документації і методів обліку відбувається її фіксування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблематика методики обліку складових витрат соціально-орієнтованої діяльності висвітлена у працях вчених які зробили внесок у теоретичні та методологічні аспекти обліку соціальних і екологічних витрат, окремо витрат на оплату праці та соціального страхування. Зокрема варто виділити наступних: Голінач І.Л. [2], Король С.Я. [3], Жиглей І.В. [7].

Наукові дослідження показують, що методичні рекомендації обліку існують щодо окремих складових соціальної відповідальності суб'єктів господарювання (зокрема облік заробітної плати, соціальні виплати тощо), але відсутні рекомендації щодо подання комплексної облікової інформації, яка необхідна заінтересованим сторонам та для формування звіту про даний вид витрат, враховуючи, що соціально-орієнтована діяльність є цілісним процесом.

До останнього часу недостатньо розроблені практичні рекомендації у цьому напрямку, які постійно розглядаються, що ще раз підкреслює актуальність даної теми дослідження.

МЕТА РОБОТИ

Розробка теоретичних і методологічних аспектів обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності, пошук практичних рекомендацій щодо відображення облікової інформації про цей вид витрат задля врахування важливого внеску обліку в розвиток концепції соціальної відповідальності та з метою його удосконалення, окрім того стимулювання і підвищення рівня активності суб'єктів господарювання в цьому напрямку.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Матеріалами досліджень слугували праці вчених бухгалтерів які зробили внесок у теоретичні та методологічні аспекти обліку соціально-орієнтованої діяльності, а також нормативно-правова база України.

У процесі дослідження використано такі наукові методи: індукції та дедукції, аналізу та синтезу – для відображення цілісності витрат соціально-орієнтованої діяльності; узагальнення – для формування відповідних висновків; бібліографічний – дослідження літературних джерел для отримання необхідної інформації щодо теми дослідження; метод асоціацій та аналогій – для запропонованих нових ідей та пропозицій, що виникають на основі зіставлення з іншими більш чи менш аналогічними об'єктами.

РЕЗУЛЬТАТИ

Розглядаючи питання особливостей методики обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності необхідно розуміти в якому напрямку вони спрямовуються (орієнтовані), що є об'єкт обліку. Це відображено у наданому нами визначенні «витрати соціально-орієнтованої діяльності», та їх класифікації [1, с. 46, 48].

Об'єктом нашого дослідження є процес бухгалтерського обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності, які мають свою структуру (складові), а саме: соціальні, екологічні та інші витрати соціально-орієнтованої діяльності [1, с. 47].

У зв'язку з цим вважаємо доцільним дослідити методику обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності як сукупність усіх їхніх складових та виокремлений новий вид витрат. Для цього, перш за все, варто зазначити, що під методом бухгалтерського обліку нами розуміється система способів або прийомів, за допомогою яких об'єкти обліку відображаються та узагальнюються у грошовому виміру.

Л.І. Голінач розглядає соціальні витрати, які згідно з нашою структурою є частиною витрат соціально-орієнтованої діяльності. Погоджуємось з думкою дослідника, що порядок їх відображення в системі фінансового обліку залежить від їхнього призначення, складності та терміну проведення заходів, передбачених соціальною відповідальністю, джерел їх фінансування [2, с. 154-157].

Підтримуємо думку науковця, що більшість соціальних витрат здійснюються реалізуючи проекти для створення соціального ефекту, тому треба розглядати їх як інвестиції, що призначені для створення позитивних чи недопущення виникнення негативних економічних ефектів.

Розглядаючи порядок капіталізації витрат слід звернути увагу на невідповідність, що виникає у ході визнання активів соціального та екологічного призначення. Сутність полягає у тому, що критерієм капіталізації витрат, визнання їх активами, є втілена в активах майбутня економічна вигода [3]. Проте більша частина активів соціального значення призначена для отримання соціального ефекту, а не економічної вигоди, що унеможливило їх відображення у системі фінансового обліку.

Крім того облік даного виду витрат ускладнюється у зв'язку з тим, що згідно із принципом нарахування та відповідності доходів і витрат для визначення фінансового результату звітного періоду слід зіставити доходи за цей період із витратами, які були здійснені для отримання цих доходів.

Говорячи про здійснення витрат соціально-орієнтованої діяльності суб'єкти господарювання найчастіше можуть їх здійснювати з метою соціального ефекту, підтримки концепції соціальної відповідальності, а не отримання доходів. Це стосується витрат на розвиток місцевої громади, екологічні акції, благодійна фінансова (безповоротна) допомога, підвищення кваліфікації персоналу тощо. Часто в нормативно-правових актах лише певний відсоток від загальної суми перерахованих коштів на ці потреби може відноситись до витрат.

Згідно з цим принципом, витрати не можуть визнаватись у випадку, якщо не отримано відповідних доходів. Оскільки такі витрати не є вкладеннями в отримання майбутніх економічних вигід, то ці суми повинні відноситись до зменшення власного капіталу. Загалом концепція соціальної відповідальності передбачає витрату власних коштів на ці потреби.

Лише через майбутню позитивну репутацію як соціально-відповідального суб'єкта господарювання можна говорити про економічні вигоди, з посиленням довіри партнерів та суспільства. Це надасть можливість шукати інформацію про витрати соціально-орієнтованої діяльності, що відображена у звітності. Тому погоджуємось із тим, що доцільно переглянути критерії визнання активів і доповнити їх призначення, що зводиться до отримання економічної та/або соціальної вигоди, що надасть можливість суб'єктам господарювання збільшувати внески в даному напрямку.

Розглядаючи методику обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності можуть використовуватись усі найпоширеніші прийоми і способи бухгалтер-

ського обліку. Зокрема наступні елементи методу бухгалтерського обліку: документування, інвентаризація, оцінка, рахунки бухгалтерського обліку, подвійний запис, бухгалтерська звітність. Усі методичні способи та прийоми бухгалтерського обліку завжди взаємопов'язані та взаємодоповнюючі і в загальному становлять єдине ціле, що називається методом бухгалтерського обліку.

Одним із основних способів первинного спостереження, фіксування та відображення даних про об'єкт обліку є документування. Жодна операція не відображається в бухгалтерському обліку, якщо вона не підтверджена документально. Окремих первинних документів щодо обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності не існує, проте в існуючих можна знайти інформацію по кожній їхній складовій.

С.Я. Король зазначає, що проведений аналіз наукових публікацій, які присвячені проблемі бухгалтерського обліку соціальної відповідальності бізнесу, доводить, що їх автори [4, с. 299]: визнають необхідність облікового інформаційного забезпечення підготовки нефінансового звіту; визнають факт існування соціального обліку, але дискусійним залишається зміст даного поняття та його місце в обліку; надають методичні рекомендації щодо обліку окремих аспектів соціальної відповідальності суб'єктів господарювання (зокрема, розрахунки з персоналом, соціальні виплати), але відсутні роботи у яких проблема розглядається комплексно з урахуванням необхідності надання заінтересованим сторонам суттєвої для них інформації.

Бухгалтерський облік витрат соціально-орієнтованої діяльності має за мету визначити показники в Звіті про соціальну відповідальність у грошовому вимірнику, показавши розгорнуто та узагальнено яку суму коштів витрачає суб'єкт господарювання на виконання дій (та/або дотримання принципів) із соціальної відповідальності перед суспільством за кожен операційний період. Для цього повинна бути розроблена методика обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності, створено методичні інструментарії оцінювання господарських подій (операцій). Саме показники витрат і доходів у розгорнутому та узагальненому вигляді можуть надати ширшу інформацію та уявлення про дотримання принципів соціальної відповідальності суб'єктом господарювання.

На сьогодні ще не розроблена чітка методика обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності. Це зумовлено тим, що даний вид витрат є порівняно новим в сучасному науковому розумінні. Існують і постійно удосконалюються методики обліку різних складових концепції соціальної відповідальності, зокрема соціальних та екологічних, на основі яких можна узагальнити та сформулювати методику обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності. Окремо приділено увагу своєчасній і повній сплаті усіх податків і зборів, як одного з основних критеріїв соціальної відповідальності. Найвагомійші складові соціально-орієнтованої діяльності виділені в наступні синтетичні рахунки Плану рахунків [5]: 64 «Розрахунки за податками й платежами»; 65 «Розрахунки за страхуванням»; 66 «Розрахунки за виплатами праців-

никам»; 91 «Загальновиробничі витрати»; 98 «Податок на прибуток».

Важливим критерієм соціальної відповідальності є охорона довкілля та раціональне природокористування. Проте незворотні відходи згідно з діючою методикою ведення обліку не відображають у системі фінансового обліку у вартісному виразі, а ведеться тільки їх кількісний облік [2, с. 155].

На нашу думку Л.І. Голінач вдало пропонує витрати, пов'язані із знешкодженням і захороненням відходів відносити на рахунок бухгалтерського обліку 94 «Інші витрати операційної діяльності».

На великих промислових підприємствах обсяг таких витрат є значним, доцільно до вказаного рахунку відкривати спеціальний субрахунок «Витрати на захоронення незворотних відходів» на який можна відносити витрати, пов'язані із: збором та нейтралізацією незворотних відходів; зокрема: оплати праці та соціальне страхування працівникам, пов'язаних із нейтралізацією відходів, транспортуванням незворотних відходів; захороненням незворотних відходів тощо.

Слід зазначити, у зв'язку з тим, що витрати соціально-орієнтованої діяльності розглядаються нами, як сукупність соціальних, екологічних та інших витрат що стосуються даної діяльності, методика їх обліку пов'язана не лише із синтетичними та аналітичними рахунками, а й національними і міжнародними стандартами бухгалтерського обліку.

На нашу думку С.Я. Король в своїх дослідженнях робить важливий висновок, про те що дослідники пропонують методологічну, методичну й організаційну базу бухгалтерського обліку окремих напрямів діяльності чи операцій згідно з вимогами стійкого розвитку і в цілому відповідають теоретично-економічним засадам соціальної відповідальності бізнесу [4, с. 174]. Це надає можливість отримати лише фрагментарне уявлення про рівень імплементації концепції соціальної відповідальності суб'єктом господарювання. У зв'язку з цим в бухгалтерському обліку постає завдання безперервного та суцільного спостереження, реєстрації та забезпечення верифікації отриманої інформації в повному обсязі, що можливе за умов дотримання принципу безперервності обліку.

Як нами зазначалось, на сьогодні поняття «витрати соціально-орієнтованої діяльності» законодавчо не закріплене, що породжує невизначеність у подальших розробках науковців та у діях суб'єктів господарювання. Під час здійснення облікового процесу витрат соціально-орієнтованої діяльності невірною залишається проблема їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку в сукупності усіх складових.

Л.І. Швець, розглядаючи соціальні витрати зазначає, що узагальнений їх облік, коли їх відображають однією статтею без належної деталізації не формує усього спектру інформації, необхідної для координації соціальної діяльності [6, с. 80]. Проте нами встановлена необхідність узагальнення суми складових витрат соціально-орієнтованої діяльності в єдину суму задля відображення повної і достовірної облікової інформації та оцінки рівня соціальної відпо-

відальності суб'єктів господарювання, що спонукає до пошуку методики обліку таких витрат. Відповідно це вказує на те, що для відображення в обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності не передбачено окремого синтетичного рахунку у 8-му та/або 9-му класах Плану рахунків бухгалтерського обліку.

Вибір методики відображення об'єкта на рахунках бухгалтерського обліку полягає у застосуванні таких елементів методу бухгалтерського обліку, як рахунки та подвійний запис. На цьому етапі необхідно вказати, на рахунках якого класу Плану рахунків бухгалтерського обліку могла б узагальнюватися інформація про витрати соціально-орієнтованої діяльності, враховуючи те, що різні їхні складові обліковуються на визначених рахунках бухгалтерського обліку.

Притримуємося думки про те, що на даному етапі розвитку бухгалтерського обліку в цьому напрямку ускладнюється їхнє відображення на окремому синтетичному рахунку або ж унеможливується, а отже не можливо розглянути, тому що до них можуть входити як обов'язкові витрати визначені державою (оплата праці, сплата податків) так і необов'язкові (з власної ініціативи). Для усіх виплат працівникам і до державного бюджету державою передбачені окремі синтетичні рахунки, також впроваджуються аналітичні, з існуючою та постійно удосконалюючою методикою їх обліку цих витрат.

На нашу думку, найбільш прийнятним способом обліковувати та узагальнювати дану інформацію за певний період можливо лише за допомогою управлінського обліку. Саме управлінський облік надасть можливість відобразити повну суму витрат які пов'язані з виконанням дій (та/або дотриманням принципів) з соціальною відповідальністю суб'єкта господарювання. Вважаємо, що узагальнюючи інформацію про ці витрати, розвинений управлінський облік сприятиме пошуку шляхів відображення узагальної інформації на синтетичних рахунках обліку. Управлінський облік допоможе обліковувати інформацію про нові об'єкти обліку на початковому етапі їх виникнення і вивчення науковцями.

Слід дотримуватись думки, що бухгалтерський облік це єдина, цілісна система, яка є сукупністю елементів певного змісту і форми, пов'язаних між собою та об'єднаних взаємодією. Саме тому управлінський облік нами розглядається як підсистема бухгалтерського обліку зі своїми функціями та завданнями, що виникли у зв'язку із потребою в отриманні певної, особливої облікової інформації.

Витрати соціально-орієнтованої діяльності розглядаються нами як комплексні, тому що включають в себе різні види витрат. У зв'язку з тим, що законодавчо облік витрат соціально-орієнтованої діяльності регламентовано на рівні їхніх складових, а не цілісності, їх віднесення можливе на рахунки аналітичного обліку за допомогою взяття інформації із існуючих рахунків обліку для формування власної облікової інформації про їх суми у вигляді аналітичних таблиць і звітів у довільній формі, залежно від необхідної інформації користувачеві. Крім того, у даному випадку управлінський облік може

виконувати «перевірочну функцію» фіксуючи та зіставляючи дані синтетичного й аналітичного обліку.

Аналітичний облік доцільно вести за місцями виникнення, центрами відповідальності та статтями (видами) витрат.

Пропонуємо виділяти такі статті витрат, що можуть стосуватись соціально-орієнтованої діяльності, враховуючи, що деякі з них впровадженні більшістю суб'єктів господарювання:

- екологічні витрати;
- інші витрати пов'язані з охороною довкілля;
- витрати на охорону праці та техніку безпеки;
- податки та платежі до державного бюджету;
- податки та платежі до місцевого бюджету;
- благодійна фінансова допомога;
- благодійна не фінансова допомога;
- витрати на оплату праці;
- соціальні виплати персоналу (різноманітна матеріальна допомога);
- витрати на цільові соціальні проекти з розвитку громадськості;
- інші витрати соціально-орієнтованої діяльності.

При цьому кожен суб'єкт господарювання може вводити субрахунки, аналітичні рахунки враховуючи свій вид господарської діяльності, виокремити витрати по найбільших і довготривалих проектах тощо.

Зважаючи на відмінності у визначених видах заходів, спрямованих на створення позитивних результатів [2, с. 156], Л.І. Голінач пропонує для кожного із них у процесі обліку соціальних витрат до рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності» виділяти окремі рахунки другого порядку, що на нашу думку доцільно робити за назвами виділених нами аналітичних рахунків, не лише соціальні, а й із знешкодження відходів, зокрема на субрахунок 949 «Інші витрати операційної діяльності».

Це надасть можливість суб'єктам господарювання впевнено розробити внутрішню методику обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності та вказати усе в своїй обліковій політиці. Альтернативним може бути касовий метод, за яким доходи визначаються з моменту надходження грошей, а витрати – з моменту їх сплати.

Необхідною умовою соціальної відповідальності будь-якого суб'єкта господарювання є його відповідальність перед своїм персоналом. Важливо не лише правильно вести облік праці та її оплати, але і доступність облікової інформації працюючої людини щодо обліку її праці та належне виконання законодавчих зобов'язань суб'єкта господарювання перед нею. Працівник має право перевірити облікову інформацію про відповідність заробітної плати до кількості виконаної роботи залежно від форми оплати праці та її встановленого розміру за одиницю виміру виконаної роботи. Зазвичай доступ до цієї інформації надається кожній людині в Розрахунковому листку за кожен місяць та у разі необхідності в Довідці про доходи. Дотримуючись цієї умови бухгалтерські документи (бухгалтерська інформація) сприяють виконанню та дотриманню суб'єктом господарювання принципів соціальної відповідальності перед своїм персоналом.

І.В. Жиглей звертає увагу, що на сьогодні, якість (достовірність) облікової інформації щодо розрахунків з працівниками та контрагентами часто ставляться під сумнів контролюючими органами [7, с. 231]. Це спричинено тим, що при проведенні перевірок діяльності суб'єктів господарювання Державною фіскальною службою та Фондом соціального страхування виявляються неодноразові порушення з приводу приховування сум дійсно виплаченої заробітної плати і неофіційного оформлення трудових відносин. Зокрема, це стосується працевлаштування осіб з інвалідністю, що дозволяє суб'єкту господарювання зменшити суму нарахувань до Пенсійного фонду України і уникнути штрафних санкцій з боку Фонду соціального захисту людей з інвалідністю.

Слід узяти до уваги вимоги П(С)БО 26 «Виплати працівникам», які мають значний вплив при розробці облікової політики та методологічних засад формування облікової інформації про виплати працівникам за виконані ними роботи. Однак, принципових вимог щодо документування будь-яких виплат працівникам дане П(С)БО не надає [7, с.236]. При цьому, надаються умови визнання таких виплат, які дають право на відображення їх у бухгалтерському обліку та звітності. Завершальним етапом розрахунків із працівником є здійснення виплат та проведення утримань із них, яке підтверджується первинними документами з обліку оплати праці, враховуючи готівковий чи безготівковий розрахунок.

У зв'язку з тим, що витрати пов'язані із соціально-орієнтованою діяльністю можливо побачити лише з різних облікових процесів, які є окремими об'єктами обліку, вважаємо, що для відображення повної облікової інформації за цим видом діяльності, доцільним буде спосіб окремого узагальнення інформації про витрати соціально-орієнтованої діяльності, зробивши перед цим відбір необхідних для цього облікових даних із загальної облікової інформації згідно з визначеними нами раніше складовими цього виду витрат.

На наш погляд, сьогодні найбільшою особливістю методики обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності є знання про те, з яких рахунків обліку можливо узяти інформацію про ці витрати, враховуючи усі складові цього виду діяльності, для того щоб витрати могли бути одним із оціночних показників соціальної відповідальності суб'єкта господарювання.

Вважаємо, що на сьогодні одним із найбільш альтернативних засобів виведення облікової інформації по кожному аспекту соціально-орієнтованої діяльності є реєстр обліку «Зведена Оборотно-сальдова відомість» (по усіх синтетичних і аналітичних рахунках) яку швидко можна сформуванати за допомогою майже будь-якої сучасної бухгалтерської комп'ютерної програми. При використанні комп'ютерних бухгалтерських програм Оборотно-сальдову відомість можна відносити до системного внутрішнього звіту [8, с. 177].

Оборотно-сальдові відомості складаються як за синтетичними, так і за аналітичними рахунками. Крім того сучасні бухгалтерські програми стали складнішими у використанні у зв'язку із постійним доповненням аналітичних рахунків, але це дає можливість

по кожному рахунку виводити детальну інформацію за видами діяльності, контрагентами, місяцями виникнення, назвою проекту та статтями (видами) витрат, зокрема соціально-орієнтованої діяльності.

Саме Оборотно-сальдова відомість може слугувати необхідною, як завгодно розгорнутою, аналітичною таблицею, яка містить інформацію про витрати які можуть бути включені до витрат соціально-орієнтованої діяльності. При цьому треба зазначити, що Оборотно-сальдова відомість дозволяє одержати інформацію з оборотів, а також по початкових і кінцевих залишках усіх рахунків, для яких ці величини мають ненульові значення [9, с.214]. У відомості можна одержати деталізацію окремо по кожному субрахунку, яка може направити на первинний документ об'єкта обліку.

Таким чином Зведена оборотно-сальдова відомість (загальна) є не лише способом узагальнення оборотів і залишків рахунків за звітний період, та засіб зв'язку між балансом і рахунками, а й джерелом даних для отримання різного типу інформації яку суб'єкт господарювання може самостійно сформувати для цілей управлінського обліку залежно від потреб користувачів, а отже вважаємо, що вона може слугувати і інструментом або ж методом обліку у випадку виникнення нових об'єктів обліку в майбутньому.

Слід зазначити, що Оборотно-сальдова відомість щодо витрат соціально-орієнтованої діяльності може слугувати інформацією для формування фінансового звіту. Для цього необхідно в бухгалтерській комп'ютерній програмі сформувати Оборотно-сальдову відомість по всіх існуючих синтетичних і аналітичних рахунках бухгалтерського обліку за певний період, перенести її, наприклад, в офісний комп'ютерний таблицний редактор Microsoft Excel та вже за допомогою його можливостей видалити непотрібні рядки та комірки, залишивши необхідні для даного типу інформації. Якщо усі дії бухгалтера виконано правильно програма Microsoft Excel сприйме Оборотно-сальдову відомість як таблицю і усі суми перерахує автоматично. У разі потреби загальну суму усіх витрат можна вирахувати за допомогою функції «просумувати» та відповідної формули знаючи Microsoft Excel.

Зведена оборотно-сальдова відомість розгорнуто покаже інформацію про витрати соціально-орієнтованої діяльності відображаючи суму на початок звітного (необхідного) періоду, обороти і залишок на кінець.

Таким чином виникає вибірка облікової інформації із загальної по суб'єкту господарювання, яка на нашу думку може називатись «вибірковим прийомом обліку», за допомогою інструментів в сучасних комп'ютерних бухгалтерських програмах. Зробивши вибірку необхідної облікової інформації бухгалтер, за необхідності, робить розрахунок її загальної суми та узагальнення у формах звітності. Можливість правильного відображення в обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності дозволить сформувати фінансову звітність щодо соціальної відповідальності суб'єктів господарювання.

ВИСНОВКИ

Вважаємо доцільним розглядати витрати соціально-орієнтованої діяльності як інвестиції суб'єктів господарювання в розвиток і підтримку концепції соціальної відповідальності. На нашу думку, беззаперечним є твердження, що при обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності можуть використовуватись усі найпоширеніші елементи методу бухгалтерського обліку: документування, інвентаризація, рахунки бухгалтерського обліку, подвійний запис, бухгалтерська звітність. На основі даних досліджень вважаємо, що на сьогодні, саме управлінський облік здатен формувати та узагальнювати інформацію про витрати соціально-орієнтованої діяльності. Вважаємо, що Міністерству фінансів України було б доцільно долучитись до розробки методики обліку витрат соціально-орієнтованої діяльності, що допоможе усім суб'єктам господарювання більш впевнено діяти враховуючи правове поле даного виду діяльності який розвивається. На нашу думку, в сучасному світі найкраще впроваджувати автоматизовану форму обліку при якій є можливість опрацювати великий об'єм облікової інформації. Вона надає один із найбільш альтернативних засобів отримання облікової інформації по кожній складовій соціально-орієнтованої діяльності, а саме реєстр обліку «Зведена Оборотно-сальдова відомість», за допомогою якого можна побачити розгорнуті дані по кожному синтетичному рахунку окремо.

Таким чином «Зведена Оборотно-сальдова відомість» є ще і джерелом даних різного типу інформації яку суб'єкт господарювання може самостійно сформувати для цілей управлінського обліку, що дає підстави вважати її методом та/або прийомом обліку нових виникаючих облікових об'єктів у майбутньому. Правильний облік витрат соціально-орієнтованої діяльності сприяє розвитку концепції соціальної відповідальності кожного суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел

1. Kostiantyn Galak. Classification of Socially-Oriented Business Entities Costs. [Текст] / Kostiantyn Galak, Olga Romashko // Global Journal of Management and Business Research: D Accounting and Auditing /Volume 17 Issue 1 Version 1.0 Year 2017. – P. 44-50. [Електронний ресурс] / Режим доступу:

[https://globaljournals.org/GJMBR_Volume17/E-Journal_GJMBR_\(D\)_Vol_17_Issue_1.pdf](https://globaljournals.org/GJMBR_Volume17/E-Journal_GJMBR_(D)_Vol_17_Issue_1.pdf)

2. Голянич Л.І. Аналітичний облік витрат соціально відповідальної діяльності машинобудівних підприємств. [Текст] / Л.І. Голянич // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – с. 154-157. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/17-2016/33.pdf>

3. Загальні вимоги до фінансової звітності: положення (стандарт) бухгалтерського обліку №1 [чинний від 07 лютого 2013 р.]. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0391-99>

4. Король С.Я. Соціальна відповідальність бізнесу: теорія та методологія обліку: монографія / С.Я. Король; Київський національний торговельно-економічний університет – Київ, 2016. – 425 с. – укр.

5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99/page>

6. Швець Л.І. Актуальні питання обліку соціальних витрат у цілях управління ними [Текст] / Л.І. Швець // Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. Серія Економічні науки – с. 78-82. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/1692/21-Shvets.pdf?sequence=1>

7. Жиглей І.В. Бухгалтерський облік соціально-відповідальної діяльності суб'єктів господарювання: необхідність та орієнтири розвитку: монографія / І.В. Жиглей; Житомир. держ. технол. ун-т. – Житомир, 2010. – 495 с. – укр.

8. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту : навч. посіб / С.В. Івахненко. – К.: Знання-Прес, 2003. – 349 с.

9. Осмятченко В.О. Звітність як основа узагальнення вихідних даних в умовах застосування інформаційних технологій [Текст] / В.О. Осмятченко, М.М. Матюха // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу – 2013 р. № 1 (25) с. 208-222.